

Vedlikeholdskalender HØST

– september, oktober og november

Skadeforebygging

Vedlikehold er skadeforebygging i praksis, og bra både for deg, lommeboka di og huset ditt. Her har du en oversikt over anbefalte tiltak for vedlikehold av boligen din – både innendørs og utendørs – som du kan ta tak i når høsten kommer.

Inne

- Rens filter i kjøkkenvifte
- Rens filter i vannkraner
- Rens filter i oppvaskmaskin
- Rens filter i vaskemaskin/ tørketrommel
- Rens filter i avtrekksventiler
- Rens filter i dusjhode
- Rens filter i vifteovner
- Rens filter i varmepumpe
- Rens sluk
- Rens vannlåser
- Rengjør ildsted
- Smør hengsler og låser
- Sjekk elektriske kontakter og brytere
- Sjekk ytterdør og vinduer for trekk

Ute

- Rens takrenner og nedløp
- Rak løv
- Rengjør garasje/garasjeport
- Sjekk yttervegg og beslag over vinduer og dører
- Sikre boligen mot skadedyr
- Sjekk om det lekker vann fra utvendig varmepumpe
- Diverse forberedelser før vinteren

På sparebank1.no finner du egne veiledningssider knyttet til hvert enkelt punkt med detaljert informasjon om fremgangsmåte og instruksjonsvideo.

Veiledninger – Høst

Innhold

Inne	2
Rens filter i kjøkkenvifte	2
Rens filter i vannkraner	3
Rens filter i oppvaskmaskin	4
Rens filter i vaskemaskin	5
Rens filter i tørketrommel	6
Rens filter i avtrekksventiler.....	7
Rens filter i dusjhode.....	7
Rens filter i vifteovner.....	8
Rens filter i varmepumpe	9
Rens sluk.....	10
Rens vannlåser.....	11
Rengjør ildsted.....	12
Smør hengsler og låser	13
Sjekk elektriske kontakter og brytere	13
Sjekk ytterdør og vinduer for trekk	15
Ute	16
Rens takrenner og nedløp	16
Rak løv	17
Rengjør garasje/garasjeport	18
Sjekk yttervegg og beslag over vinduer og dører	19
Sikre boligen mot skadedyr	20
Sjekk om det lekker vann fra utvendig varmepumpe	21
Diverse forberedelser før vinteren.....	22

Inne

Rens filter i kjøkkenvifte

Hvorfor?

Bedre inneklima og tryggere matlaging! Hvis kjøkkenviften er full av fett, vil den være i dårligere stand til å ta opp osen av damp og fett fra matlaging. Det vil føre til at matos, fett og røyk legger seg rundt i huset istedenfor. Viften kan også bli ødelagt av for mye fett, og i aller verste konsekvens kan fett renne ned fra viften og skape brann dersom fettene treffer en varm kokeplate og flammene rekker opp til filteret. Heldigvis kan du forhindre at dette skjer ved å vedlikeholde kjøkkenfilteret.

Hvordan?

1. Ta ut støpselet på kjøkkenviften.
2. Fyll kjøkkenvasken med varmt vann blandet med oppvaskmiddel og rør rundt.
3. Ta av fettfilteret i kjøkkenviften og legg filteret i vasken i minst to timer, kanskje over natten hvis filtrene er veldig skitne.
 - NB! Enkelte fettfiltre kun er tynne tøy- eller stoffmatter. Disse kan ikke vaskes, og må byttes. Sjekk gjerne i bruksanvisningen om ditt filter tåler maskinoppvask.
4. Bruk en gammel oppvaskbørste for å løsne så mye fett som mulig.
5. Når filteret virker relativt rent, kan de fleste fettfiltre vaskes i oppvaskmaskin. Kjør filteret alene i maskinen, slik at det ikke setter seg fett på annet som vaskes samtidig.
 - Hvis du renser filteret ofte (hver 3. uke) kan du begynne direkte på steg 5 med å putte filteret i oppvaskmaskinen.
6. Ta ut viftehjul og luftinntaksring og vask de med oppvaskmiddel og -børste.
7. Tørk godt både på undersiden av ventilatoren og på kanten mot innsiden der hvor filteret skal stå med en mikrofiberklut med kjøkkenspray.
8. Sørg for at filter, viftehjul og luftinntaksring og der du har vasket på viften er tørt.
9. Monter viftehjul, luftinntaksring og filter tilbake på plass.
10. Test at viften fungerer ved å putte et A4-ark på viften og se om viften kan holde det oppe.

Denne oppgaven bør gjøres månedlig.

Har du kullfilter – se her

1. Sjekk bruksanvisning eller søk opp på nett for å se om ditt kullfilter tåler vask. Hvis kullfilteret ikke tåler vask må du bytte til et nytt kullfilter, men hvis du kan vaske det, følg stegene under.
 - Hvor ofte man må bytte eller vaske kullfiltre avhenger av hvor mye du lager mat, da kullfilterets hovedoppgave er å fjerne lukt fra matosen før luften blåses ut i rommet igjen. En pekepinn kan være mellom et halvt og et helt år.
2. Vask kullfilteret på samme måte som vanlige filtre enten med oppvaskmiddel og varmt vann i vasken eller i oppvaskmaskinen. Sørg for at kullfilteret blir helt tørt etter vask.
3. Sett ovnen til 150 grader.
4. Legg kullfilteret i ovnen i ca. to timer. Kullet i kullfilteret blir nemlig inaktivt etter vask og må aktiveres i ovnen.
5. Plasser kullfilteret tilbake i kjøkkenviften når det er helt avkjølt.

Hva trenger man?

Oppvaskbørste, oppvaskmiddel eller tilsvarende fettløsende midler, mikrofiberklut, kjøkkenspray.

Rens filter i vannkraner

Hvorfor?

Godt trykk i vannkranen og rent vann! Før vannet renner ut av en kran går det gjennom et filter som kalles perlatoren. Her blir smuss stoppet slik at det ikke renner ut med vannet. Etter oppussing knyttet til rør kan det også havne partikler fra rørbearbeidet her. Dette kan føre til at trykket i vannkranen blir dårligere siden vannet må kjempe seg igjennom en del skitt. Etter rørbearbeid er det spesielt viktig å rense filteret for å holde vannet rent. Det er heldigvis lett å vedlikeholde vannkranen.

Hvordan?

1. Skru av den ytterste tuppen på vannkranen der vannet renner ut (perlatoren).
 - På nyere kraner med plastperlator holder det å skru med fingrene, mens på eldre kraner med perlator i metall kan du bruke skiftenøkkel.
 - Skru mot venstre når du ser rett på tuppen av vannkranen for å løsne perlatoren
 - i. Huskeregel for å skru noe løsere/fastere: «righty tighty, lefty loosy».
2. La det renne litt vann fra kranen etter at perlatoren er skrudd av.
3. Skyll perlatoren og sørg for at alt smuss er fjernet.
4. Skru perlatoren tilbake på plass.

Hva trenger man?

Muligens skiftenøkkel.

Rens filter i oppvaskmaskin

Hvorfor?

Ren oppvask! Dersom tingene du vasker i oppvaskmaskinen ikke blir helt rene, kan det tyde på at selve oppvaskmaskinen ikke er helt ren. Matrester, smuss og kalk samler seg i hele oppvaskmaskinen, spesielt i filtrene, som gjør at vaskeresultatet ikke blir optimalt. I verste fall kan det føre til at vannet i maskinen renner utover kjøkkengulvet. Det er heldigvis enkelt å vedlikeholde oppvaskmaskinen så du får skinnende rene tallerkener etter vask og unngår vannlekkasje.

Denne oppgaven bør gjøres månedlig.

Hvordan?

1. Sørg for at oppvaskmaskinen er tom før du begynner rengjøringen.
2. Ta ut filtrene i bunnen av oppvaskmaskinen.
3. Vask filtrene i rennende varmt vann med en oppvaskbørste.
4. Legg filtrene tilbake i oppvaskmaskinen og sørg for at de «klikker» seg på plass.
5. Spray kjøkkenspray på en tørr mikrofiberklut og tørk over sidene på oppvaskmaskindøren.
6. Hell en hel pose oppvaskmaskinrens i hovedkammeret for å vaske inne i oppvaskmaskinen.
 - Det du ikke får plass til i hovedkammeret kan du helle nederst i selve maskinen.
7. Velg et vanlig vaskeprogram og sett på oppvaskmaskinen med maskinrens i.

Hva trenger man?

Oppvaskbørste, kjøkkenspray, mikrofiberklut oppvaskmaskinrens.

Rens filter i vaskemaskin

Hvorfor?

En velfungerende vaskemaskin som er mindre utsatt for fremtidige problemer! Mange mindre feil med vaskemaskiner kan spores tilbake til filteret. Hvis vaskemaskinen vibrerer, lager høy lyd, bruker lengre tid på et program, stopper vilkårlig under et program eller klærne kommer ut rennende våte, kan det skyldes et tett filter. Små fremmedelementer som knapper og mynter kan også feste seg i filteret og i verste fall komme ut til pumpen og hindre at pumpehjulet roterer. Heldigvis kan alle disse problemene løses raskt og enkelt med rengjøring og vedlikehold av filteret. Hvis du rengjør vaskemaskinfilteret regelmessig, vil det også forebygge fremtidige problemer med vaskemaskinen.

Ikke koble vaskemaskinen til strøm via en skjøteledning og ikke kjør vaskemaskinen samtidig som tørketrommelen hvis de er på samme sikringskurs! Det kan være brannfarlig.

Hvordan?

VIKTIG: La vannet kjøle seg ned før du begynner på denne oppgaven. Hvis du vasker med høye temperaturer, kan vannet bli veldig varmt. Dersom du kommer borti det varme vannet, kan du bli skåldet.

1. Steng vannkranen slik at det ikke kan strømmes inn vann.
2. Sørg for at vaskemaskinen er av og dra ut kontakten.
3. Åpne og ta av serviceluken og legg et håndkle på gulvet.
4. Ta av pumpedekselet.
 - Merk at steg 5 til 7 ikke er relevant for alle, sjekk din vaskemaskin og bruksanvisning.
5. Før dreneringsslangen over til en beholder og ta av hetten slik at restvannet kan renne ut i beholderen.
 - Det kan hende du må drenere vannet i beholderen flere ganger.
 - Mer at vannet kan være varmt rett etter klesvask, så vær forsiktig!
6. Sett på hetten og legg dreneringsslangen tilbake etter at alt vannet er drenert.
7. Skru forsiktig av pumpedekselet.
 - Merk at det kan komme ut restvann.
8. Skru av filterlokket, og skyv det ut.
 - Nå vil det komme vann på håndkleet du har lagt ned, og det kan hende du finner fremmedelementer i filteret, slik som mynter, knapper eller loansamling.
9. Fjern fremmedelementer i filteret, slik som mynter, knapper eller loansamling og rengjør filteret ved å skylle det med varmt vann.
10. Rengjør innsiden, gjengene på pumpedekselet og pumpehuset med en mikrofiberklut.
11. Sjekk om pumpehjulet beveger seg fritt og kan rotere med en skje eller pinne.
12. Skru filterlokket godt på i vertikal posisjon.
13. Sett på pumpedekselet igjen, og skru det godt fast. Håndtaket må være i vertikal posisjon.
14. Sett på serviceluken igjen, og lås den på plass.
15. Koble til strøm og vanntilførsel.

MERK: For å unngå at det renner ubrukt vaskemiddel rett ned i avløpet under den neste vaskesyklusen, kan du helle 1 liter vann i rommet "flytende vaskemiddel" og starte dreneringsprogrammet.

Hva trenger man?

Mikrofiberklut, flat skrutrekker eller noe annet flatt for å åpne serviceluken.

Rens filter i tørketrommel

Hvorfor?

En tørketrommel som tørker klær effektivt og som er mindre utsatt for fremtidige problemer! I en tørketrommel samler både filteret og kondensatoren opp lo, hår og annet smuss. Når disse to elementene er fulle og tette, fungerer tørketrommelen mindre effektivt, noe som kan føre til at klærne ikke blir tørre eller at tørketrommelen bruker lenger tid. I verste konsekvens kan det oppstå brann dersom filteret og kondensatoren er tette, men dette er svært sjeldent. Heldigvis er det raskt og enkelt å vedlikeholde tørketrommelen så klærne dine alltid blir tørre.

Man bør fjerne lo fra lofilteret og tømme vannbeholderen etter hver gang man har brukt tørketrommelen.

Ikke koble tørketrommelen til strøm via en skjøteledning og ikke kjør tørketrommelen samtidig som vaskemaskinen hvis de er på samme sikringskurs! Det kan være brannfarlig.

Hvordan?

1. Koble fra strømmen til tørketrommelen før du begynner med rengjøringen.
2. Ta ut filter og vask de med en klut eller legg de i bløt i varmt vann.
 - Filter er ofte plassert i døren eller døråpningen.
3. Tørk over filterhusene med en tør mikrofiberklut.
4. Ta ut kondensatoren på tørketrommelen for å rense den.
 - NB! Noen tørketromler har selvrensende kondensatorer, og da er ikke dette steget nødvendig.
5. Ta av alt støv og skyll kondensatoren i vasken til alt smuss er borte.
6. Vask døren og andre steder det kan samle seg lo og smuss med en mikrofiberklut.
7. Fjern den øverste delen og sidene på tørketrommelen og støvsug grundig innvendig.
 - Dette forlenger tørketrommelens levetid.
8. Sjekk at drivreimen er hel og trekker jevnt.
9. Monter tilbake den øverste delen og sidene på tørketrommelen.

Hva trenger man?

Mikrofiberklut.

Rens filter i avtrekksventiler

Hvorfor?

Bedre ventilasjon og luftkvalitet! Over tid blir avtrekkskanalen i baderomsviften tilsmusset og skitnet til av insekter, pollen, veistøv, sot og annet som finnes i lufta. Dette gir dårlig ventilasjon og luftkvalitet, i tillegg til at det kan skape kondensproblemer. Dersom det blir for mye støv, kan det være brannfarlig. Det er heldigvis raskt og enkelt å rengjøre ventilatoren, så gjør det til en vane.

Hvordan?

1. Sørg for at viften er av før du begynner arbeidet.
2. Støvsug eller tørk utsiden og åpningen av avtrekksventilen med en tørr mikrofiberklut.
3. Dersom viften er veldig skitten kan du vaske utsiden og åpningen med vann og såpe.
 - Hvis det har kommet mugg på ventilatoren må du bruke muggdrepende midler.
4. Dersom ventilen kan demonteres kan du ta av dekselet for å vaske innsiden med vann og klut og vaske dekselet i oppvaskmaskinen. Sørg for å tørke dekselet godt før du setter det på plass.
5. Test at viften fungerer ved å putte litt dopapir på viften og se om viften kan holde det oppe.

Hva trenger man?

Mikrofiberklut, støvsuger, skrutrekker dersom du vil demontere, vaskemiddel, evt. muggdrepende midler.

Rens filter i dusjhode

Hvorfor?

Godt trykk i dusjen og rent vann! Før vannet renner ut av dusjen går det gjennom et slags filter. Her blir smuss stoppet slik at det ikke renner ut med vannet. Dette kan føre til at trykket i dusjen blir dårligere siden vannet må kjempe seg igjennom en del skitt. Det er heldigvis enkelt å vedlikeholde dusjhodet og sørge for godt trykk på vannet.

Hvordan?

1. Skru av dusjhodet fra slangen.
2. Stikk en q-tips e.l. inn i bakrøret til dusjhodet for å sjekke om det er et slimbelegg der.
3. Spyl og rengjør innsiden av dusjhodet med såpevann.
4. På dusjer med antikalkfunksjonen QuickClean kan du gni silikondysene med en finger for å fjerne smuss og kalk. Eventuelt kan du stikke en nål opp i silikondysene for å løse opp dette.
5. Legg dusjhodet og slangen i en bøtte med 10 liter vann og to korker klorin i ca. 1 time.
6. Skyll både slangen og dusjhodet godt.
7. Fest dusjhodet tilbake på slangen.

Hva trenger man?

Q-tips, såpe, nål, bøtte, klorin.

Rens filter i vifteovner

Hvorfor?

Rask og trygg tilleggsvarme! Over tid kan støv og skitt samle seg i filteret til vifteovnen. Ved bruk vil da ovnen faktisk brenne støvet, noe som gir et dårlig innelima. Hvis det er mye støv i filteret og ovnen står på over lang tid, kan det være fare for overoppheting og i verste fall fare for brann - spesielt i eldre modeller. Støv i filteret kan også slite på vifteovnen. Heldigvis er det raskt og enkelt å rense filteret for å unngå at slike skader skjer.

Vifteovner bør aldri være hovedkilden til oppvarming, og de bør ikke brukes sammenhengende over mange timer.

Hvordan?

1. Sørg for at viften er av og at støpselet er dratt ut.
 - Hvis vifteovnen er varm, bør du vente med å rense filteret til ovnen er avkjølt.
2. Bruk en støvsuger for å få ut støv og skitt som har satt seg i filteret på vifteovnen.
3. Gå over med en mikrofiberklut for å få vekk de minste støvkornene.
4. Sjekk at ledninger og koblinger ser hele ut når du først er i gang med vifteovnen.

Hva trenger man?

Støvsuger, mikrofiberklut.

Rens filter i varmepumpe

Hvorfor?

Bedre inneklima! Over tid kan støv og skitt samle seg i filtrene til varmepumpens innedel. I praksis betyr det at varmepumpen vil bruke mer energi på å trekke inn luft, i tillegg til at mer støv vil komme inn i selve maskinen og påvirke viftetrommelen. En konsekvens av det er at varmepumpen kan få problemer med å avgi riktig varme, og den bruker mer strøm. I tillegg kan gammelt støv sirkulere ut i rommet igjen. Det er heldigvis raskt og enkelt å rengjøre filtrene i varmepumpen for å oppnå et godt inneklima og ikke redusere varmepumpens levetid.

- Rens av filtre bør gjøres hver andre uke eller månedlig når den er i bruk.
- Du bør ha service på varmepumpen hvert andre eller tredje år.

Hvordan?

1. Koble ut strømmen ved å dra ut støpselet eller ta sikringen.
2. Ta av dekselet til varmepumpen for å få tilgang til filtrene.
3. Støvsug grovfiltrene med et munnstykke med børste. Du kan også skylle dem i rent, lunkent vann.
 - Ikke ha filtrene i oppvaskmaskinen!
4. Støvsug luftfilteret med et munnstykke med børste. Du kan eventuelt legge dem i lunkent vann og skylle med rent vann etterpå hvis de er veldig skitne.
5. Støvsug finfilter med et munnstykke med børste.
6. Vask utsiden og alle overflater med en fuktig mikrofiberklut for å bli kvitt støv og smuss.
7. Rist filtrene eller bruk en tørr klut for å tørke filtrene.
8. Sett alle filtre tilbake på plass når de er helt tørre. Vær sikker på at alle filtre sitter riktig før du setter på dekselet.

Hva trenger man?

Støvsuger med et munnstykke med børste, mikrofiberklut.

Dersom du ikke har varmepumpe, men ønsker å få det installert, anbefaler vi å kontakte fagfolk og følge rådene til Direktoratet for Byggkvalitet for å sikre en miljøvennlig og effektiv oppussing.

Rens sluk

Hvorfor?

Bedre vanngjennomstrømming i dusjen! Hår, fett og såperester samler seg i sluket etter at du har dusjet. Over tid kan dette tette avløpet og i verste fall forsteine. Da er det vanskelig for vannet å renne ned i avløpet, og det kan bli liggende mye vann i dusjen. Dette kan føre til vannskader. I tillegg til vannskader kan det også dannes en ubehagelig lukt i et sluk som er i ferd med å tette seg. Heldigvis kan du rense slukt raskt og enkelt og forhindre at det tetter seg.

Sjekk at det er fall mot sluket på badet, f.eks ved å helle litt vann på gulvet for å se hvor det renner.

Hvordan?

1. Ta bort risten.
2. Dersom du har et moderne bad med moderne sluk: dra opp «koppen» fra sluket.
 - Har du et eldre bad har du ikke dette og kan gå rett til steg 3.
3. Fjern hårrestene og alt synlig grums du ser og når i sluket og på «koppen» dersom du har det. Bruk gjerne en gammel oppvaskkost til å skrubbe på det som har begynt å forsteine.
 - Bruk gjerne gummihandsker hvis du synes det er ekkelt å ta på smusset i sluket.
4. Skyll godt, la gjerne vannet renne litt så du ser at alt er greit.
5. Sett på plass «koppen» og risten.

Det viktigste med å rense sluket er å fjerne avfallet fra sluket. Du kan også bruke avløpsrens til å rense ekstra opp om du ønsker det. Skal du bruke avløpsrens anbefaler vi å bruke flytende varianter da disse som regel er mer skånsomme mot rørene og omkringliggende materialer. Merk at avløpsrens kan være veldig sterkt, selv om den er luktfri, så vær forsiktig med å bruke produktet. Bruk gjerne gummihandsker.

1. Hell Mudin i avløpet.
 - Delvis tett sluk: Tilsett 2,5 dl og la det virke i minst 15 minutter.
 - Helt tett sluk: Tilsett 5 dl og la det virke i minst 30 minutter, gjerne over natten.
2. Skyll med varmt/kokende vann ned i avløpet.

Hva trenger man?

Gummihandsker, oppvaskbørste, avløpsrens.

Rens vannlåser

Hvorfor?

Bedre vanngjennomstrømming i vasken! Matrester, fett og såperester kan samle seg i avløpssystemet over tid. Da er det vanskelig for vannet å renne ned gjennom avløpet, noe som kan føre til vannskader. I tillegg til vannskader kan det også dannes en ubehagelig lukt som kommer opp gjennom vasken. Heldigvis kan du enkelt fjerne propper, rense vannlåsen og forhindre at det tetter seg.

Ikke kast matrester i vasken! Kast matrester i søpla ved å bruke papir/matpose.

Hvordan?

1. Demonter vannlåsen ved å løsne de store mutterne eller boltene som holder delene sammen. Bruk begge hender.
2. Demonter alle «rørene» i systemet slik at alle delene er separert.
3. Rens hver del for fett og smuss med varmt vann, rengjøringsmiddel og en gammel oppvaskbørste, og sørg for at innsiden av rørene blir glatte og fri for alt belegg som kan skape propper.
 - a. Dersom det er en propp i selve vannlåsen kan du bruke en tykk ståltråd eller lignende, og tilpasse den slik at den kan løsne proppen.
4. Sjekk alle delene som sitter i avløpet og skift eventuelt ut ødelagte deler.
5. Skru alle delene av vannlåsen på plass og sørg for at de sitter tett.

Har du vannlås med forventil – se her

1. Sjekk om du har en bunnpropp i vannlåsen og løsne denne.
2. Rens vannlåsen gjennom forventilhullet ved å dra ut smuss og vaske med papir eller klut der du kommer til.
3. Hvis du ikke har bunnpropp rens du gjennom avløpet til vasken ved å skru av pungvannlåsen, en slags kopp, som sitter i sluket.
 - a. Pungvannlåsen er montert med gjenger som kan skrues av og på med hendene.
4. Rens pungvannlåsen og der du kommer til i sluket ved å ta vekk smuss og kalk og vaske over med en klut.

Hva trenger man?

Oppvaskbørste, rengjøringsmiddel, oppvaskbørste, tykk ståltråd eller lignende.

Rengjør ildsted

Hvorfor?

Effektiv og ren peis med lavere risiko for pipebrann! En ren vedovn brenner mer effektivt og miljøvennlig, og er i tillegg tryggere. Rene peiser produserer mindre sot enn skitne. Blir det liggende mye sot på innsiden av pipen, kan det oppstå sotbrann som kan skade skorsteinen og øke risikoen for pipebrann. Det er heldigvis ikke så vanskelig å rengjøre peisen. Dette bør gjøres før og under peissesongen, men det er også fint å rengjøre peisen etter peissesongen.

Skorsteinen skal feies minst hvert fjerde år, oftere hvis det dannes mer sot enn normalt i skorsteinen.

Hvis du opplever mye sot, kan det være på grunn av fyring med fuktig ved, for lite trekk eller for lite tilgang til frisk luft. Prøv derfor å holde veden tørr, og sørg for at tilgangen på trekk og luft er tilstrekkelig.

Hvordan?

1. Sørg for at alle glør er slukket og at asken i peisen er blitt kald.
2. Fjern sot på peisglasset ved å fukte et krøllet avisblad, dypp det forsiktig i asken i ovnen og så gni papiret mot glasset med askesiden vendt inn mot glasset. Gjenta til det er rent. Denne metoden er miljøvennlig, effektiv og rimelig.
3. Fjern aske fra peisen ved å ta ut det groveste laget av asken fra bunnen av peisen, og tøm askeskuffen. Du trenger ikke fjerne all asken fra bunnen av peisen, spre det heller utover til du får et askebelegg på ca. én cm. Askebelegget beskytter peisbunnen og isolerer, slik at du lettere får fyr og unngår slukking.
 - Bruk alltid en ildfast bøtte når du fjerner aske fra ovnen, og la det ligge i bøtta til du er sikker på at det ikke er noen glør igjen. Du kan også bruke en askestøvsuger for å fjerne aske. Her er det veldig viktig at du bruker en askestøvsuger og ikke vanlig støvsuger, da glørne i ovnen kan gjøre at en vanlig støvsuger blir ødelagt.
4. Gå over brennplatene og hvelvet i peisen, og sjekk at de er hele.
 - Brennplatene er de beige platene i peiskammeret, og hvelvet er platen i taket i kammeret. Har de mindre sprekker går det fint, men hvis det mangler biter og det er større skader bør disse delene skiftes ut.
5. Sjekk pakningene i peisdøren, og se at de er hele.
 - Dette er de svarte eller grå snorene du finner rundt innsiden av peisdøren og glasset. Pass på at pakningene rundt døren og rundt innsiden av glasset er hele, slik at det ikke blir noen lekkasjer. Sjekk også at det ikke er noen sprekker i kittet. Har du pakninger eller kitt på ovnen din som er slitte, må du skaffe nye fra en ildstedsforhandler. Du kan fint bytte pakninger og påføre ovnskitt selv.

Hva trenger man?

Avispapir, ildfast bønne, eventuelt askestøvsuger.

Smør hengsler og låser

Hvorfor?

Knirkefrie dører og vinduer som er lette å åpne! Noen ganger kan hengslene på dører og vinduer bli veldig knirkete, og låser kan bli tørre, skitne og vanskelige å få nøkler inn i. Dette er både irriterende og kan gjøre at det blir vanskelig å åpne dører og vinduer, spesielt når det blir kaldere. Heldigvis er det lett å fikse dette selv.

Velg riktig type smøremiddel. Ikke bruk kombiolje på sprayboks som både smører og virker rustløsende da de kan binde salt og ødelegge låsen over tid.

Hvordan?

1. Påfør smøreolje fra boks på låsen eller hengslene.
2. Ha en klut klar til å tørke hvis du søler med olje.
3. Prøv med nøkkelen i låsen et par ganger, eller sving dørene frem og tilbake, for å sjekke at nok olje har blitt påført og at den sprer seg.
4. Etterstram skruene på hengslene ved behov. Pass på å ikke skru alt for hardt.

Hva trenger man?

Smøreolje, klut, skrutrekker.

Sjekk elektriske kontakter og brytere

Hvorfor?

Vær proaktiv og reduser sannsynligheten for brann! Ikke bare er det irriterende at sikringen går ofte, det kan også bety at det er noe galt med det elektriske anlegget som bør sjekkes ut. Fire av ti branner i Norge oppstår faktisk på grunn av feil i det elektriske anlegget. Det er mye man kan sjekke selv for å forebygge brann, men hvis man finner noe mistenkelig, anbefaler vi å kontakte elektriker med én gang.

Jordfeilbryter og overspenningsvernet bør sjekkes jevnlig. Overspenningsvernet kan slå ut uten at du merker det og må skiftes etter at det er utløst.

- Elektriske og elektroniske produkter skal sorteres som EE-avfall. Butikker der du får kjøpt elektronikk tar imot slike varer i retur, og noen matbutikker tar imot småelektronikk.
- Skjøteledninger, også kalt strømpadder eller strømplanker, bør kun være midlertidige løsninger. Bruker du skjøteledninger fast bør du vurdere å få installert flere stikkontakter.
- Hvis du ofte får støt på rom som kjøkken, bad og vaskerom, eller om lyset ofte går, bør du kontakte elektriker.

Hvordan?

1. Kjenn etter varme på skapdøren til sikringsskapet med håndflaten.
2. Kjenn etter varme fremfor sikringene med håndflaten.
3. Se etter tegn til misfarging i sikringsskapet.
4. Kjenn etter om det lukter brent og om du hører knitring i sikringsskapet.
5. Kontakt elektriker dersom du finner én eller flere av feilene over.
6. Sjekk jordfeilbryteren i sikringsskapet ved å trykke på testknappen. Hvis strømmen kobles ut er alt som det skal med jordfeilbryteren.
 - Jordfeilbryteren skal koble ut strømmen automatisk når det oppstår en feil i det elektriske anlegget eller i apparater i hjemmet. Dette er for å hindre brann.
7. Sjekk overspenningsvernet i sikringsskapet. Er det merket rødt, må det skiftes.
 - Overspenningsvernet beskytter mot spenninger som overstiger det en elektrisk installasjon er beregnet for, for eksempel lynnedslag.
8. Sjekk at stikkontakter ikke er løse.
9. Kjenn etter varmegang i ledninger, støpsler og stikkontakter.
10. Sjekk om det er kutt på ledninger og sørg for at de ikke ligger krøllet eller bundet sammen.
11. Sjekk at ingen ledninger ligger i klem ved døråpninger, vinduer eller under møbler.
12. Sjekk alle skjøteledninger etter varme og krøll på ledninger.
13. Sjekk om annet elektrisk materiell er ødelagt.

Sjekk ytterdør og vinduer for trekk

Hvorfor?

Unngå kulde og trekk! Mange hjem har gamle vinduer og opplever at det ikke er helt tett rundt vinduer og dører. Dette slipper kald luft inn i hjemmet, og varm luft ut. På sikt kan det føre til kondens og fuktskader, og i verste fall kan sopp og råte sette seg i treverk eller muren rundt vinduet eller døren. Mye energi går med på å varme opp et hjem, men med utette vinduer og dører vil mye av varmen gå tapt. Heldigvis er det enkelt å sjekke tilstanden til vinduene og gjøre enkle tettegrep selv. En annen mulighet er å oppgradere vinduer til bedre kvalitet.

- Det kan være lettere å oppdage trekk på en vindfull dag.
- Vinduer og dører på badet og husets skyggeside er ekstra utsatt for skade.

Hvordan?

1. Se etter mugg, kondens, misfarging og avflasket maling på innsiden av vinduet.
2. Let etter utetthetene rundt vinduer og dører. Det finnes mange måter å finne ut hvor det trekker på:
 - Ha litt vann på hånden og før hånden rundt vinduet for å kjenne om det trekker kald luft inn igjennom vinduet eller døren.
 - Tenn en fyrstikk eller lighter og før den forsiktig rundt vinduet eller døren for å se om den blafrer.
 - Lukk vinduet eller døren med et ark mellom karmen og vinduet eller døren. Prøv å forsiktig dra ut arket. Husk å gjøre dette på alle fire sider av vinduet.
4. Fjern eventuelt eksisterende tetningslister.
5. Plasser en bit lærertyggis eller plastelina mellom vindu eller dør og karm, og lukk vinduet eller døren for å finne ut hvor tykke tetningslister du trenger.
5. Mål tykkelsen på lærertyggisen eller plastelinabiten.
6. Kjøp tetningslister som passer best mulig til målene.
7. Rengjør vinduskarmen der tetningslistene skal sitte med Aceton eller lignende rengjøringsmiddel.
8. Mål opp og klipp til de nye tetningslistene.
9. Dra av beskyttelsespapiret og fest tetningslistene med den dobbeltsidige tapen som sitter på dem.
 - Du kan også feste tetningslistene med stift. Da sitter de ofte lengre siden tapen kan bli gammel.

Hva trenger man?

Fyrstikk eller lighter, ark, lærertyggis eller plastelina, målebånd, tetningslister

Dersom du oppdager at du har utette vinduer eller dører, anbefaler vi å ta kontakt med fagfolk og følge rådene til Direktoratet for Byggkvalitet for å sikre en miljøvennlig og effektiv oppussing.

Ute

Rens takrenner og nedløp

Hvorfor?

Velfungerende takrenner reduserer risiko for store skader på husvegg og rør! I løpet av høsten og andre årstider kan løv, barnåler og gjørme samle seg i takrennene og danne en propp som tetter igjen nedløpsrøret. Dette gjør at ikke alt vann renner ned. Når vinteren kommer, kan vannet fryse og slå sprekker i røret. Vann som renner ut fra en ødelagt takrenne eller et ødelagt nedløp kan trenge inn i husveggen og forårsake vannskader på huset. Et ødelagt takrennesystem og vannskader på husveggen kan koste deg dyrt, men heldigvis er det lett for deg å rense takrenner og utløp for å forhindre disse skadene.

- Denne oppgaven er viktigst på høsten, men kan gjerne gjøres hvert halvår.
- Sjekk om det ligger regnvann langs husveggen etter mye nedbør.

Legg inn løvfanger i takrenna så løvet ikke faller ned i takrenna og tetter for regnvann.

Hvordan?

1. Bruk en stødig stige for å komme opp til takrenna.
 - Prøv å ikke lene deg for mye til sidene, men heller å flytte stigen ofte.
 - Eventuelt kan du bruke en takrennerenser med langt skaft fra bakken.
2. Fjern løv, barnåler og annet som har havnet i takrenna eller i nedløpet med gummihansker og en liten spade og kast det i en pose.
 - Eventuelt kan du lage deg en «skuffe» ved å klippe av nederste del av en plastflaske.
 - Her er det lurt å begynne å skuffe der vannet renner ned i avløpet og jobbe seg bortover takrennen vekk fra nedløpet. På denne måten unngår du å dytte løv og skitt ned i avløpet, noe som muligens kan tette avløpet.
3. Spyl takrenna med vann så alt av sand og gjørme forsvinner.
4. Sjekk takrennene etter helning og groper for å se om vann samler seg.
5. Sjekk festet og skjøtene på nedløpsrøret.
6. Sjekk at vann ledes vekk fra huset.
 - Dette kan dobbeltsjekkes ved å gå ut i regnvær og sjekke om det er vannansamling nær husveggen og hvor vannet renner.
 - Følg vedlikeholdsrådet om å lede vann vekk fra huset.

Hva trenger man?

Stige, takrennerenser, gummihansker, liten spade eller plastflaske, pose.

Rak løv

Hvorfor?

Sunnere plen og mindre mosevekst! Når trær feller blader om høsten, legger de seg som et lag over plenen. Det er ikke bra for plenen å ha det laget over seg. Det vanligste er å rake det sammen i store hauger. Blir slike hauger liggende for lenge, kan det skade plenen under, tiltrekke skadedyr, og du kan risikere at bladene blåser ut av haugen slik at du må rake de sammen på nytt. Heldigvis finnes det grep du kan gjøre for å redusere rakejobben og samtidig gi næring til plenen.

Ikke bruk gressklipperen når det regner eller er alt for fuktig.

Hvordan?

1. Rak løv i hauger og putt løvet i søppelposer hvis du har mye løv i hagen og det ligger i tykke lag.
2. Sett gressklipperen på det høyeste klippenivået (slik at det klipper minst mulig) og gå over plenen med gressklipperen.
 - Dette gjør at løvet blir malt i mindre biter som legger seg mellom grasstråene og lettere blir tilgjengelig som næring.
 - Merk at du ikke skal bruke oppsamleren til gressklipperen, da løvet skal ligge igjen på plenen i mindre biter.

Hva trenger man?

Rake, søppelposer, gressklipper.

Rengjør garasje/garasjeport

Hvorfor?

Knirkefri og holdbar garasjeport! Når det går mot vinter og kaldere temperaturer, trenger garasjeporten litt ekstra oppmerksomhet. Fjærer og andre metallmekanismer er spesielt utsatt når det blir kaldt og de kan ofte trekke seg sammen og bli ødelagt hvis de allerede er slitt. Vedlikehold og vinterklargjøring av garasjeporten kan øke portens levetid, og i tillegg slipper du irriterende knirkelyder. Om vinteren er det også mulig at snø og is kan skade mekanismene og selve garasjeporten, men heldigvis er det enkelt å forberede seg før kulden kommer og være klar over hva man bør se etter igjennom vinteren.

- Måk snø vekk fra garasjeporten! Hvis snøen fryser til is kan den både skade garasjeporten og gjøre det vanskelig å åpne og lukke porten.
- Sjekk mekanismer og mellom panelene på porten jevnlig for å avdekke og fjerne is. Vær varsom hvis du bruker kraftige varmekilder som hårføner for å smelte isen, da metallmekanismene kan overopphete. Husk å tørke vekk fukt som dannes slik at det ikke fryser igjen.

Hvordan?

1. Ta en visuell sjekk for å se om fjærer og andre metallmekanismer har skader eller er ødelagt. Du kan også sjekke dette ved å se om bevegelsene er brå eller rykkete når du åpner eller lukker garasjeporten.
2. Vask alle mekanismer som skinner, fjærer, beslag og hjulakslinger så det ikke er skitt på dem.
3. Smør sprayfett på alle mekanismene.
 - Unngå oljebaserte produkter da disse fungerer som avfettingsmidler og ikke fungerer godt ved lave temperaturer. Bruk sprayfett som fungerer innenfor -30 til +50 grader og som holder seg flytende.
4. Ha en klut klar til å tørke hvis du søler med fett.
5. Sving dørene og beveg mekanismene frem og tilbake for å sjekke at nok fett har blitt påført og at det sprer seg.
6. Sjekk om tetningslisten er tørr, slitt eller flatklemt.
 - Dersom du ikke har tetningslist på garasjeporten, bør du kjøpe inn nye lister.
7. Sjekk om tetningslisten ved portens underkant er tett ved å kjenne med hånden om det er kaldt eller trekker, eller ved å holde flammen til en fyrstikk eller lighter forsiktig ved portens underkant for å se om det blarfer. Hvis det er utett og trekker, bør du bytte ut tetningslistene.
8. Monter eller bytt ut tetningslisten på underkanten av porten.
9. Tørk bort all fukt og dugg du ser slik at det ikke fryser til is når temperaturen faller.
10. Rydd i garasjen og sørg for at ting du ikke vil skal bli ødelagt står på hyller eller forhøyet.

Hva trenger man?

Mikrofiberklut, sprayfett, tetningslister.

Sjekk yttervegg og beslag over vinduer og dører

Hvorfor?

En yttervegg beskytter bærekonstruksjonen til huset! Over tid kan maling begynne å flasse, ytterveggen bli fuktig og sopp og råte begynne å vokse. Slike skader kan oppstå over tid, og er ikke alltid like lett å se. Derfor er det lurt å jevnlig sjekke ytterveggen og beslag slik at du tidlig kan oppdage skadetegn. Slike typer skade kan ha stor påvirkning på husets bæreevne og lommeboka. Jo før man oppdager det, jo bedre!

Sjekk om det er mye vann ved kjellervinduer etter mye nedbør.

Mal yttervegger og annet på utsiden av huset før malingens levetid utgår. Levetiden er avhengig av klima og type maling, men generell levetid er ca. 10-12 år. Når levetiden er over er ikke malingen tett. Dette kan føre til at treverket blir utsatt for fukt. Hus eldre enn 30 år burde ha en mer jevnlig sjekk enn en gang i året.

Hvordan?

1. Ta en runde rundt huset og eventuelt garasjen for å se etter steder der den utvendige malingen har begynt å flasse av eller blitt matt.
2. Sjekk den nedre delen av kledningen for sopp og råte.
 - Sopp og råte legger seg som et svart møkkete lag på veggen.
 - Det er lett å forveksle det med skitt og prøve å spyle det bort med høytrykkspyler, men det vil kun tilføre mer fuktighet.
 - Følg rådene for å rengjøre husvegg til sommeren.
3. Stikk en tynn og spiss kniv eller lignende inn i treverket. Glir kniven lett inn er det et tegn på at treverket har begynt å råtne.
 - Noen ganger holder det å bytte enkeltbord, men hvis store områder er skadet av sopp og råte bør det vurderes å bytte hele kledningen.
 - Vi anbefaler å kontakte fagfolk før man setter i gang med å bytte kledning.
4. Sjekk beslaget over vinduer og dører og se etter råte og muggvekst på veggpartiet under og rundt vinduet, døren og beslaget.
5. Sjekk at det ikke vokser vegetasjon som mose, busker og trær på eller under kledningen.
 - Dette er spesielt viktig dersom det er vegetasjon i nærheten av huset.

Hva trenger man?

Tynn og spiss kniv.

Sikre boligen mot skadedyr

Hvorfor?

Et hjem uten ødeleggelse og ubehag fra skadedyr! Mus, rotter og andre skadedyr kan trenge inn i hjemmet og gjøre store skader. De kan gnage eller ødelegge treverk i vegger, gulv og tak, bite over ledninger, ødelegge møbler og tekstiler, spise av mat og bære med seg smittsomme sykdommer. I tillegg er det ubehagelig å ha skadedyr i hus. Det er heldigvis noen grep du kan gjøre selv for å forhindre at skadedyr føler seg velkomne til hjemmet ditt.

Hvordan?

1. Sjekk om musebåndene, altså de tynne stållistene under kledningen, er i god stand og tetter sprekker og hull for å hindre mus og rotter i å komme inn.
 - Legg eventuelt nye stållister hvis de gamle er skadet eller ikke lagt på bra nok.
2. Se etter sprekker og hull ved overgangen mellom grunnmur og nederste del av husveggen, områder der kabler og ledninger går gjennom husveggen og ved lufteluker, ventiler, sluk og kjellervinduer.
 - Bruk et speil for å se bedre hvis det er vanskelig å komme inn under husveggen.
3. Tett alle sprekker og hull du har oppdaget med stålull, stålnetting eller stålplater.
4. Rydd hagen og fjern vedstabler eller plankehauger hvor gnagerne kan gjemme seg.
 - Et tips er å ha minst mulig vegetasjon langs husveggene.
5. Rydd vekk dyrefôr, kompost, fuglefrø, frukt og søppel fra hagen da det tiltrekker skadedyr.
6. Rydd vekk stiger som står inntil huset, da dette kan hjelpe gnagere med å klatre inn i ventiler eller vinduer høyere opp på veggen.
7. Beskjær trær som har lange grener inn mot huset, da dette kan hjelpe gnagere med å klatre inn i ventiler eller vinduer høyere opp på veggen.
8. Sjekk at det ikke er hull i avfallsdunkene og at lokket alltid er tett.
9. Dersom du oppdager at det har vært skadedyr i eller rundt hjemmet ditt, anbefaler vi å sette ut feller, ikke gift.
 - Barn kan få i seg gift som står ute, og husdyr kan spise på døde skadedyr som har spist gift og bli sekundærforgiftet.

Hva trenger man?

Speil, stålull, stållister, søppelposer, rake, beskjæringssaks, grensaks, stige, trillebår, hansker, feller.

Sjekk om det lekker vann fra utvendig varmepumpe

Hvorfor?

Utnytt varmepumpen og unngå vannskader! En del av varmepumpen er festet utenfor huset, og i løpet av året kan det samle seg vegetasjon, løv, snø og annet på eller rundt varmepumpen. Dette kan redusere pumpens ytelsesevne. Det er normalt at mellom to og ti liter vann renner ut fra utdelen i løpet av et døgn, spesielt på kaldere dager. Vann som fryser til is langs ytterveggen kan skape fuktproblemer og vannskader på ytterveggen. Heldigvis kan du forebygge dette ved å sjekke utdelen til varmepumpen med jevne mellomrom.

Hvordan?

1. Sjekk at utdelen av varmepumpen ikke er tildekket av løv, snø, is eller annen vegetasjon og at det er nok luft rundt varmepumpen, spesielt foran.
2. Fjern alt av skitt, løv, snø og is fra varmepumpen ved å børste vekk eller bruke lunkent vann.
3. Tørk varmepumpen så det ikke ligger igjen vann på den som kan fryse.
4. Sjekk om det har lekket vann fra varmepumpen og at vann ledes vekk fra husveggen.

Hva trenger man?

Lunkent vann, klut.

Dersom du ikke har varmepumpe, men ønsker å få det installert, anbefaler vi å kontakte fagfolk og følge rådene til Direktoratet for Byggkvalitet for å sikre en miljøvennlig og effektiv oppussing.

Diverse forberedelser før vinteren

Hvorfor?

Unngå vannskader og forleng levetiden på utstyr og utemøbler! Om vinteren faller temperaturen, og snø og is kan skape problemer. Selv frostsikre utekraner kan gi vannskader på ytterveggen dersom hageslangen ikke er koblet av i spesielt kalde perioder. I tillegg kan det oppstå skader på utstyr som gressklippere, maling og utemøbler dersom det ikke bæres inn eller dekkes til godt før vinteren. Det går raskt å gjøre enkle forberedelser før vinteren, og du kan spare mye på å ta godt vare på tingene dine.

Hvordan?

1. Bær inn balkongmøbler, malingsspann og andre ting som kan ta skade av snø og frost.
 - Selv om ting er laget for å tåle frost og vinter kan det forlenge utstyrets levetid å slippe og stå ute om vinteren.
2. Steng utekraner ved å skru igjen innvendig stoppekran og slipp ut vannet.
3. Sørg for at vannet renner vekk fra huset.
4. Fjern hageslangen fra utvendig kran og legg den inn.
5. Lad opp robotgressklipperen på hjemstasjonen.
6. Trekk ut kabler og ledninger til robotgressklipperen.
7. Plukk av gress og tørk gressklipperen med en tørr klut eller fille.
 - Ikke bruk vann, det kan skade elektronikken på gressklipperen.
8. Sett robotgressklipperen et frostfritt sted over vinteren.
9. Lad robotgressklipperen én gang i løpet av vinteren for å forlenge levetiden på batteriene.

Hva trenger man?

Oppbevaringsplass, klut.